

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 15 kwietnia 2020 r.

BADK.DPK.133.54.2020

P10-33/20	Data wpływu petycji 2 marca 2020 r. (zmieniona 3 marca 2020 r.)
	Data sporządzenia informacji o petycji 7 kwietnia 2020 r.

KODEKS CYWILNY

TEMAT

UPORZĄDKOWANIE I UAKTUALNIENIE TREŚCI PRZEPISÓW

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, w celu uporządkowania przepisów ustawy.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Wnoszący petycję postuluje o zmianę treści art. 24 § 3 Kodeksu cywilnego poprzez zastąpienie frazy „prawie wynalazczym” frazą „prawie własności przemysłowej” oraz zmianę treści art. 921 § 3 poprzez zastąpienie frazy „praw autorskich albo praw wynalazczych” frazą „praw własności intelektualnej”.

W ocenie wnoszącego petycję przepisy Kodeksu cywilnego powinny być „uzupełnione i unowocześnione w zakresie odwołania do prawa własności intelektualnej”. Zmiany mają charakter porządkujący.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz.1145, ze zm.) w **art. 24** stanowi, że osoba, która dopuściła się naruszenia cudzego dobra jest zobowiązana do dopełnienia czynności potrzebnych do usunięcia negatywnych skutków działania poprzez złożenie oświadczenia w odpowiedniej treści i formie. Poszkodowany może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Zaś, jeżeli skutkiem naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Powyższe normy nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Kodeks cywilny w **art. 921** określa uprawnienia podmiotu przyznającego nagrodę za dzieło lub czynność, w tym prawo do oceny czy i które dzieło lub czynność zasługuje na nią. Podmiot, który przyrzekł nagrodę, aby nabyć prawo do własności nagrodzonego dzieła, musi zastrzec ten fakt w przyrzeczeniu oraz wskazać termin, w ciągu którego można ubiegać się o nagrodę. Nabycie prawa do własności następuje z chwilą wypłacenia nagrody. Przepis ten stosuje się również do nabycia praw autorskich albo praw wynalazczych.

INFORMACJE DODATKOWE:

Dr. Julian Jezioro „Prawo własności intelektualnej na gruncie prawa polskiego”, Uniwersytet Wrocławski, Zeszyty Naukowe Naukowego Koła Cywilistów, Wrocław 2014¹.

¹ <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication/67723/edition/67937> [dostęp 6.04.2020 r.]

„Prawo autorskie oraz prawo własności przemysłowej postrzegane jest zwykle, jako element szerszego uregulowania określanego mianem „prawa własności intelektualnej”. Pojęcie to jednak wykształciło się stosunkowo późno i jego adaptacja do polskiego prawa jest w głównej mierze wynikiem przejścia do polskiej (także światowej) terminologii pochodzącej z umów międzynarodowych. (...) Niektórzy autorzy wskazują, iż w węższym znaczeniu „prawo własności intelektualnej” jest tożsame z pojęciem „prawo autorskie”, wydaje się jednak, iż dla jasności terminologicznej „własność intelektualna” powinna być traktowana jako najszersze pojęcie w obrębie uregulowania stosunków prawnych odnoszących się do dóbr niematerialnych o charakterze intelektualnym. Trzon uregulowania prawa własności intelektualnej należy zaliczyć do uregulowania prawa prywatnego. Podstawowym aktem dla prywatnoprawnych gałęzi prawa jest Kodeks cywilny, ale prawo własności intelektualnej nie zostało objęte przepisami tego kodeksu i zapewne przez dłuższy czas stan ten nie ulegnie istotnej zmianie. Jak można uważać wynika to dwóch zasadniczych przyczyn. Z jednej strony – w skali światowej prawo regulujące przedmioty niematerialne objęte własnością intelektualną wykształciło się stosunkowo późno – zasadniczo na przełomie XIX i XX w. Systematyka polskiego Kodeksu cywilnego nawiązuje do tzw. „systemu pandektowego”, który ukształtował się znacznie wcześniej. W efekcie nie znalazło się odpowiednie miejsce dla omawianego tu uregulowania w tym kodeksie. Jest to jednak przeszkoda li tylko formalna i zapewne usuwalna w trakcie trwających aktualnie prac nad nowelizacją Kodeksu cywilnego. Wydaje się jednak, że ważniejszą przeszkodą dla objęcia prawa własności regulacją kodeksową, jest swoista „dynamika” rozwojowa tego uregulowania. Jest ono niezwykle podatne na zmiany cywilizacyjne i praktyka dowodzi, że przykładowo, rozwój technicznych sposobów komunikowania się między ludźmi, regularnie stawia nowe, wymagające istotnych zmian w uregulowaniu prawnym problemy.

Najlepszym przykładem tego jest częstotliwość nowelizacji zwłaszcza ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W efekcie przepisy te ulegają tak częstym i gruntownym zmianom, że zupełnie nie przystaje to do funkcji, jaką pełni w systemie regulacji prawa prywatnego Kodeks cywilny, jako podstawowy, a więc wymagający trwałości zrąb regulacji prawa prywatnego. Wprowadzenie uregulowania prawa własności intelektualnej do Kodeksu cywilnego wymaga dużej rozważliwej w wyborze instytucji, które znalazłyby miejsce w tym akcie. W przeciwnym wypadku liczyć się należy z częstymi zmianami nowelizacyjnymi.

Aktualnie studiowanie tej problematyki wymaga sięgania do uregulowań zawartych w całym szeregu szczegółowych aktów rangi ustawowej, które regulują poszczególne elementy całości, jaka tworzy ten dział prawa. A dodatkowo istotne znaczenie ma stosunkowo obszerna regulacja międzynarodowa, zwłaszcza zaś prawo Unii Europejskiej, które także cechuje swoisty „dynamizm” wymagający w praktyce stosownej implementacji uregulowań europejskich do prawa wewnętrznego. (...)

Podobnie jak w przypadku prawa autorskiego najważniejszym elementem wpływającym na specyfikę prawa własności przemysłowej jest swoisty przedmiot stosunków – dobro niematerialne. Jednocześnie jednak są to dobra, które w ujęciu „funkcjonalnym” należy postrzegać inaczej niż przedmioty prawa autorskiego. Można to wyjaśnić skrótowo na przykładzie porównania w tym aspekcie – utworów i wynalazków. Użyteczność wynalazków (także innych projektów wynalazczych) nie polega na odtwarzaniu ich istoty w świadomości receptora jak to jest w przypadku utworów, ale są to w swojej istocie pewne metody technicznego oddziaływania na przyrodę, a więc ich użyteczność zorientowana jest „zewnętrznie” w stosunku do świadomości preceptora. Można uważać, że właśnie ta różnica determinuje podstawowe odmienności w uregulowaniu przedmiotów własności przemysłowej w porównaniu z przedmiotami prawa autorskiego. (...)

Podobnie jak w przypadku przedmiotów prawa autorskiego ochroną objęte są skonkretyzowane przedmioty własności przemysłowej, jako ustawowo zdefiniowane odrębne dobra niematerialne objęte katalogiem zamkniętym. Jednocześnie jednak zakres poszczególnych dóbr wyznaczony przez przesłanki ustawowe nie tworzy całkowicie odrębnych zbiorów, jak to jest w przypadku przedmiotów prawa autorskiego i niejednokrotnie ten sam przedmiot (rozwiązanie) może być chroniony według wyboru uprawnionego, jako wynalazek lub wzór użytkowy, bądź nawet znak towarowy.

Ochrona prawna obejmuje zarówno interesy osobiste jak i majątkowe, ale ochrona tych pierwszych została zredukowana tylko do ochrony prawa do autorstwa. W praktyce oznacza to, że więź twórcy wynalazku z tym dobrem jest znacznie słabiej chroniona niż więź autora z utworem. Zasadniczo także w zakresie nabycia praw majątkowych ustawodawca „preferuje”, w porównaniu z prawem autorskim nie rzeczywistego twórcę, ale podmiot, który go zatrudnia lub na podstawie stosunku cywilnoprawnego zleca dokonanie rozwiązania. Stąd w praktyce podstawowym uprawnieniem nabywanym przez rzeczywistego twórcę projektu wynalazczego nie są prawa wyłączne, ale prawo do

wynagrodzenia. Interesy majątkowe do przedmiotów własności przemysłowej, chronione są zasadniczo w oparciu o konstrukcję nawiązującą do własności, ale ograniczoną do „zawodowego i zarobkowego” korzystania z poszczególnych przedmiotów. Jednak bez ograniczenia tej ochrony do sposobu wyrażenia, jak to jest w przypadku utworów. (...)

Uzyskanie praw wyłącznych na skutek zgłoszenia do urzędu patentowego do przedmiotu pierwotnie chronionego, jako utwór (dotyczy to przykładowo wielu wzorów przemysłowych oraz znaków towarowych, które pierwotnie posiadają często ustawowe cechy utworów) w wielu wypadkach może oznaczać rozszerzenie tej ochrony. Odpowiednio zasadniczą metoda ochrony praw przedmiotów własności przemysłowej jest realizacja roszczeń cywilnoprawnych, które uzupełnia uregulowanie karne.

Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii Uniwersytetu Zielonogórskiego²

Definicje związane z prawem własności intelektualnej:

Prawo własności intelektualnej - obejmuje wszystkie działania formalno prawne chroniące interesy i prawa osób uprawnionych do tworzenia, posiadania i wykorzystywania dóbr niematerialnych będących wytworem ludzkiego umysłu. W Polsce prawa własności intelektualnej regulowane są ustawami dla różnych kategorii.

Prawo własności przemysłowej - wybrane prawa własności intelektualnej chroniące twórczość naukowo-techniczną o znaczeniu przemysłowo-handlowym, na które prawa wyłączne uzyskuje się na mocy decyzji administracyjnej organu krajowego lub regionalnego. W Polsce prawa własności przemysłowej przyznawane są dla: wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, oznaczeń geograficznych i towarowych topografii układów scalonych.

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

---

² http://www.wng.cptt.uz.zgora.pl/multimedia/pdf/Pomocne_definicje.pdf [dostęp 6.04.2020 r.]